

NEW YORK TIMES BESTSELLER

JENNY COLGAN

Vianočné kníhkupectvo

metafora

metafora®

JENNY COLGAN

Vianočné
kníhkupectvo

JENNY COLGAN
Vianočné knihkupectvo

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Metafora
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 209. publikáciu.

Z anglického originálu *The Christmas Bookshop* vydaného vydavateľstvom Sphere,
v roku 2021, preložila do slovenčiny Martina Antošová
Jazyková redakcia Anetta Letková
Ilustrácia a návrh obálky Adrián Macho
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Zuzana Kolačanová

Vydanie 1., 2023
Počet strán 336
Tlač FINIDR, s. r. o.

Copyright © 2021 by Jenny Colgan

Slovak edition © Grada Slovakia s.r.o., 2023
Translation © Martina Antošová, 2023

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy
nesmie byť reprodukováná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.*

ISBN 978-80-8090-640-5 (ePub)
ISBN 978-80-8090-639-9 (pdf)
ISBN 978-80-8090-638-2 (print)

*Venujem vedcom, ktorí vyvíjajú očkovacie látky,
pretože títo úžasní a geniálne nadaní ľudia nás zachránili.
A tiež lekárom podávajúcim očkovacie látky.
Ďakujem vám.*

„Ach, aké príjemné je pre skutočné duchovné
oko vidieť viacero druhov veriacich...“

kvakerský výrok

Prológ

„Veď je *august!*“ povedala Carmen do telefónu a odložila knihu. „August! Vonku je skoro slnečno! Mám obuté sandále! Celú krajinu brázdia zmrzlinári! Minulý týždeň som sa natrela opaľovacím krémom a takmer som to potrebovala! Ako sa vôbec môžem zamyslieť nad tým, čo sa ma pýtaš?“

„Len vravím...“ ozval sa znova matkin tlmený hlas a Carmen si povzdychla. Každý rok sa naťahovali o to isté. „Iba je dobré vedieť to vopred, to je všetko. A, samozrejme, Sofia...“

Carmen skrivila tvár.

„Áno, zasa bude mať ďalšie decko a preľudní svet, bla-bla-bla. Viem.“

„Carmen June Hoganová. Správaj sa slušne.“

„No tak, mami. Už ich má tri. Je skrátka nenásytná. V každom prípade netuším, čo asi budem robiť na Vianoce. Možno pôjdem niekam preč.“

„S kým?“ Matkin hlas znel pochybovačne.

„Možno do Vianoc niekoho stretnem! A možno ma vezme na Barbados! Alebo do Los Angeles!“

Takmer videla, ako sa jej matka na druhom konci linky usmieva.

„Takže neprídeš na Vianoce domov, lebo budeš v Los Angeles.“

„Mohla by som byť v Los Angeles.“

Nemôžem byť jediná osoba na svete, ktorá má skoro tridsať a pritom sa ešte stále mení na tvrdohlavú tínedžerku, keď má čeliť vlastnej mame, pomyslela si Carmen v duchu.

Lenže *naozaj* bol len august. Jednoducho nechcela myslieť na to, že leto pominie či na ďalšie Vianoce – ako bude spať vo svojej starej detskej izbe, teraz plnej absurdných harabúrd, ktoré jej nepatria: šijacích strojov a ktovie čoho ešte. A ako bude znova čítať všetky svoje staré brožované knihy na polici – sériu o farme Follyfoot, C. S. Lewisa či *Prebúdzanie tmy* – ako každé Vianoce.

Potom budú všetci robiť ohromný poplach okolo Sofiiných hlučných, samopašných deciek a zahrnú ich toľkými darčekom (ktoré vždy musia byť drevené a drahé), že ledva stihnú roztrhnúť papier na jednom, hneď sa budú vrhať na ďalší.

Okrem toho, Sofiine darčeky pre zvyšných členov rodiny boli každým rokom honosnejšie a drahšie, vďaka čomu bolo stále okatejšie, komu v ich rodine sa darí – a kto ešte stále spí pod svojou prikrývkou s motívom Spice Girls a rozdáva zľavnené darčeky z obchodu, v ktorom pracuje.

Jej matka napriek všetkému pokračovala ďalej.

„Chcem tým povedať, že Sofia by nám chcela ukázať svoj nový dom a nebude chcieť cestovať... napadlo mi, že by sme všetci mohli ísť k nej a ja by som navarila...“

Sofia pracovala ako právnička v Edinburghu, stošesťdesiat kilometrov vzdialenom od ich upadajúceho priemyselného mesta na západnom pobreží Škótska. Darilo sa jej naozaj veľmi dobre, vďaka za opýtanie. Mala dobre vyzerajúceho manžela – právnika venujúceho sa medzinárodnému právu –, deti, luxusné autá, bla-bla-bla. Carmen ešte stále pracovala v tom istom obchodnom dome, v ktorom počas školy brigádovala každú sobotu. Obchodný dom bol celkom zanedbaný a jeho stav sa stále zhoršoval. Nikto v rodine to ani len slovom nespomínal, a tým to bolo iba horšie.

Akoby jej čítala myšlienky, opýtala sa matka potichu: „A ako je na tom Dounston’s?“

Carmen pochopila, hoci tón jej hlasu sa jej vôbec nepáčil.

„No... do Vianoc sa to zlepši,“ odvetila a obe sa zúfalo snažili tomu uveriť.

Carmen zložila bez toho, aby nejako uspokojivo vyriešili otázku Vianoc – či skôr, hoci si to odmietala pripustiť, veľmi dobre vediac, že jej matka bude aj tak konať a počítať s ňou. A, samozrejme, že jej do toho nevojde nič iné a istotne sa dvadsiateho štvrtého znova ocitne v tej istej situácii. Buď v Sofiinom novom dome – nech už bol akýkoľvek, určite v ňom dostane tú najhoršiu posteľ –, alebo pod svojou starou prikrývkou so Spice Girls, vďaka čomu sa cítila ešte horšie. Obzrela sa okolo seba po miestnosti pre zamestnancov.

Práve vošla Idra, jej najlepšia kamarátka z práce, a upierala pohľad na hrnček s kvetinovým vzorom patriaci ich vedúcej pani Marshovej. Nesmeli ho v žiadnom prípade používať.

„Ani na to nepomysli,“ upozornila ju Carmen.

„Nacikám jej doň,“ zavrčala Idra celá napálená. „Preložila ma späť k poondiatym čajciam.“

Carmen súcitne zastonala. Čiapky boli umiestnené hneď pri dverách, lebo keď ste vbehli dnu z mrazivej zimy rýchlo sa vyprázdňujúcej hlavnej ulice, prvá vec, ktorú budete potrebovať, mala byť práve čiapka.

Nanešťastie pre každého, kto tam mal na starosti obsluhu pri pokladnici, to znamenalo, že v závanoch mrazivého vzduchu valiaceho sa dovnútra zmiešaných s horúcim vzduchom zo stropného ohrievača ste prepotili čokoľvek, čo ste si obliekli. Hoci v týchto dňoch sa dvere otvárali stále zriedkavejšie.

Carmen merala svoje dni podľa kníh. Na menej rušné chvíle, keď už prerobila toľko výkladov, koľko sa len za jeden deň dalo stihnúť, a všetko oprášila, naleštila, narovнала a skontrolovala vzorky, mala pod stolom odloženú knihu v brožovanej väzbe. V časoch, keď ešte len začínala pracovať v Dounston's, mali vždy veľmi veľa práce a čítanie si odkladala na cestu autobusom a obedňajšiu prestávku. Teraz zvládla prečítať jeden román za tri dni a trvalo jej to čoraz kratšie. Bolo to naozaj veľmi znepokojujúce.

„Mňa neznáša úplne najviac,“ poznamenala Carmen na margo pani Marshovej, keď zbadala rozpis služieb na ďalší týždeň. Mala tú najhoršiu možnú kombináciu zmien – rannú, po ktorej nasledovala poobedná, a zasa ďalšia ranná a poobedná v ten istý deň –, no aj tak jej pri nej nevychádzalo dosť hodín na dosiahnutie plného úväzku, a teda ani dosť peňazi na to, aby si ďalší mesiac nemusela uťahovať opasok, vzdať sa akejkolvek zábavy a nosiť si v nedeľu večer domov zvyšky jedla od mamy.

„Povedala mi, že vyzerám ako štetka,“ povedala Idra.

„Čo si mala na sebe?“

„Iba som si vyzliekla sveter. Asi tak na desať sekúnd.“

Carmen sa zasmiala, no potom stíchla, lebo do miestnosti nehlučne vošla osoba, o ktorej práve hovorili. Napriek tomu, že pani Marshová bola zavalitá žena, desiatky rokov práce v obchodnom dome ju naučili kráčať nehlučne, neustále striehnuť na darebákov, zlodějov, povaľačov, simulantov a v podstate na každého, kto vyzeral, že by si vlastne mohol celkom užívať nakupovanie v obchodnom dome.

Pohybovala sa potichučky na svojich drobných nôžkách – vždy obutá v elegantných čiernych lodičkách, nech by ju akokoľvek tlačili a prispievali ku kŕčovým žilám, ktoré sa jej každým rokom rozširovali po nohách ako pomaly sa rozpínajúci brečtan, akurát tak dobre viditeľným cez prievitné hnedé pančuchy. Pevné brucho a veľký zadok mala natlačené do niečoho zo sekcie pre moletky v oddelení spodnej bielizne, takže vyzerala, akoby mala iba jednu súvislú širokú

hrud', ktorá by v núdzovom prípade pokojne poslúžila aj ako predajný regál.

Carmen s Idrou sa zhodli v tom, že pre pani Marshovú bol predstavou dokonalosti úplne prázdny a perfektne čistý a uprataný obchodný dom bez akýchkoľvek zákazníkov, ktorí by v ňom robili neporiadok, dovoľovali deťom zhadzovať sklenené predmety, zašpiniť vyleštené podlahy svojimi zablatenými topánkami či porušovať výťahovú etiketu (pani Marshová si ešte pamätala časy, keď vo výťahoch bývala obsluha a často to spomínala). Mať prázdny obchod bolo presne to, čo by sa pani Marshovej páčilo.

Hrozné na tom bolo, že ako to mohli samy vidieť v posledných rokoch, zdalo sa, že pani Marshovej sa konečne plnilo jej želanie.

Ostatné obchody padali ako muchy a jeden po druhom sa sťahovali z ich bezvýznamného malého satelitného mesta.

Dounston's bol obchodný dom, v ktorom si celé generácie miestnych neviest plánovali zoznamy svadobných darov a vyberali látky na svoje svadobné šaty, kde si budúce mamičky kupovali kočíky a rodiny obstarávali porcelán, pohovky, textilie či domáce spotrebiče. V auguste ponúkal školské uniformy a na Vianoce luxusné parfumy a hračky v úžasnom oddelení hračiek, kde deti každý rok lapali po dychu, keď sa prišli postaviť do radu, aby sa odfotili so Santa Clausom a dostali od neho malý darček. A práve o Dounston's sa predpokladalo, že bude ďalšou obeťou na zozname.

Carmen pripadalo nemožné, že niečo také solídne, tak veľmi prepojené so životom mesta a s jeho obyvateľmi – s vitrážovým oknom zobrazujúcim loď postavenú pri neďalekej rieke Clyde a s kaviarňou ponúkajúcou francúzske zákusky a čajové koláčiky a pohrdajúcou už len samotnou predstavou niečoho takého nezmyselného, ako je latte – by niekedy mali zavrieť. Dounston's bol srdcom mesta.

Lenže zdalo sa, že mesto nadobro skončilo. Bolo mŕtve. Na hlavnej ulici už boli iba samé charitatívne bazáre, požičovne kolobežiek, pobočky poskytujúce finančné služby a zopár na zánik

odsúdených stánkov predávajúcich obrázky alebo lokálne remeselné výrobky v blízkosti radnice.

Ludia chceli, aby centrum mesta fungovalo, no nie až tak, aby boli ochotní platiť za parkovanie, keď v nákupnej zóne mimo mesta bolo parkovanie zadarmo a okrem toho to tam bolo celé nablýskané a dalo sa tam aj najesť.

Ludia chceli, aby centrum mesta fungovalo, ale nie až tak, aby boli ochotní zaplatiť skoro osemnásť libier za porcelánový hrnček s obrázkom pastierky, keď vedeli pod päť libier zohnať nejaký celkom obstojný na internete. Alebo plahočiť sa až do mesta kvôli trom metrom ružovej stužky, len aby zistili, že žiadnu ružovú nemajú práve na sklade a museli by sa uspokojiť s purpurovočervenou, hoci chceli ružovú a v tom internetovom obchode by im pritom trvalo iba dve minúty zvoliť si presne taký odtieň ružovej, aký chceli a doručili by im ho nasledujúci deň.

Carmen to chápala. Rovnako ako všetci, aj ona bola vinná tým, že nakupovala z pohodlia domova, i keď chodievala do centra každý deň. Navyše, kto už dnes používa krúžky na obrúsky? Kolkto dekoratívnych vankúšikov si ktokoľvek príčetný vôbec dokáže kúpiť za celý svoj život? A nevesty si už nedávali šiť svadobné šaty z veľkých pruhov fialového a ružového saténu (nepravého, ak ste museli šetriť). Objednávali si ich zo zámoria, odkiaľ im ich doručili neskoro a nesedeli im, takže potom museli prísť celé červené od hanby a pýtať sa, ako by sa dali upraviť a olemovať, a na poslednú chvíľu si k nim kúpili nejaký náhradný zips.

Iba tri dni po ich rozhovore s matkou o Vianociach sa to však stalo. Zvolali všetkých zamestnancov. Idra hlasno protestovala, že mala do toho prekliateho hrnčeka nasypať jed, zatiaľ čo pani Marshová, ktorá už musela byť dávno v dôchodkovom veku – Idra odhadovala, že má asi deväťdesiat –, si istým spôsobom vychutnávala potešenie z toho, ako im oznamovala, že ich všetkých vyhadzujú. Alebo, povedané jej uhladeným, snobským štýlom, že ich „žiaľ, musia prepustiť“.

Rozhliadla sa okolo seba cez veľké okuliare s pastelovým rámom a potľapkala si krátky zalakovaný účes.

„Som si istá, že *niektorí* z vás dostanú výborné referencie a nájdú si inú prácu bez najmenších problémov,“ poznamenala a zadívala sa nápadne na svoju obľúbenkyňu: poondiatu riťolezkyňu Laviniu McGrawovú.

V tej chvíli sa Carmen s Idrou na seba pozreli a Carmen odrazu prepadol ten hrozný pocit, keď viete, že sa rozosmejete, keď je to absolútne nevhodné.

Pretože to naozaj bolo hrozné. Bolo to zničujúce. Katastrofa. A ona to čakala. Všetci to čakali. A neurobila s tým absolútne nič. Teraz nemalo zmysel hádzať vinu na slečnu Marshovú.

1. kapitola

Sofia d'Angelová, rodená Hoganová, sa zadívala na veniec zavesený na lesklých čiernych vchodových dverách, prižmúrila oči, znova ho upravila a potom podstúpila, aby sa pokochala dokonale symetrickým výsledkom.

Nemohla si pomôcť. Hneď ako ten dom uvidela, jednoducho to vedela. Bola to láska na prvý pohľad. No dobre, pivnica bola trochu vlhká. Bol to starý dom. Láska je láska. Nikto nie je dokonalý. Hoci dnes mal k tomu dom na ulici Walgrave 10 skutočne veľmi blízko.

Stál v rade rozlične veľkých domov, no patril medzi tie najmenšie: spolu štyri podlažia vrátane suterénu. Postavili ho z masívneho sivého pieskovca v georgiánskom období na samom konci „nového“ Edinburghu (ktorý vôbec nebol nový). Mal päť dokonalých dvanásťtabuľových okien ako z nejakého detského obrázka a zdobené francúzske balkóny na vrchnom poschodí. K vchodovým dverám viedol rad vkusných kamenných schodov s čiernym kovaným zábradlím, ktoré bolo práve teraz obtočené hustými cezminovými vetvičkami, osvetlené decentnými svetielkami teplej žltej farby a dozdobené červenými tartanovými mašľami. Vyzeral ako domy na vianočných pohľadniciach – teplé svetlo prenikalo zvnútra na zamrznutý chodník a na oboch horných poschodiach žiaril obrovský vianočný stromček s rovnakými svetielkami a červenými mašľami.

Dva vianočné stromčeky! Sofia gratulovala sama sebe s neskrývajúcou radosťou. Bola to pre nich dlhá cesta, z malého obecného bytu na druhom konci Škótska až sem.

Vianočné nákupy si objednala ešte v septembri a teraz už boli premyslene zvolené drevené darčeky pre deti zabalené v inom papieri, pretože Santa Claus týmto veciam rozumel. Na sebe mala slávnostné šaty, hoci zvyčajne sa na večierkoch dlho nezdržiavala a v tomto štádiu tehotenstva už tobôž nie. V kalendári mala poznačenú jasličkovú pobožnosť a koncert s vianočnými koledami, rovnako tak aj predražený výlet na vianočné trhy a špeciálne vianočné vystúpenie lýcea. Ešte stále však bol iba začiatok novembra. Len pred pár dňami zvesili krásny halloweensky veniec, odložili tekvice, oranžovo-čierne dekorácie i veľký kôš sladkostí bez cukru.

V Sofinom svete fungovalo všetko.

Okrem Carmen, samozrejme.

Volala s mamou. Jej sestra bývala už tri mesiace znova v rodičovskom dome bez jediného náznaku novej práce a mama každý týždeň telefonovala a prosila Sofiu, aby jej niečo našla. Jej telefonáty zneli čoraz zúfalejšie. Tam, kde bývali, sa nedala zohnať žiadna práca, a najmä nie v obchode. A samotná Carmen tomu nijako nepomáhala.

Keď bola Sofia malá, rada si zoradila bábiky pred seba a robila im malé prednášky o tom, ako sa správať na posedení pri čaji. V jej svete bol vo všetkom poriadok. No potom, keď mala štyri roky, jej matka otehotnela. V tom období Sofii veľa ľudí vravievalo, aká z nej bude úžasná veľká sestra, z čoho mala malá Sofia veľkú radosť. Najmä preto, lebo dostala hromadu skvelých darčiekov, zatiaľ čo bábätko iba plno nudného starého oblečenia. Boli to nádherné časy. Keďže bola – dokonca aj takáto malá – inteligentné dieťa, okamžite bola pripravená privítať Carmen ako svoju kamarátku, spojenkyňu a prívrženkyniu vo všetkom.

Nanešťastie to zamračené vreštiace monštrum s červenou tvárou, ktoré sa u nich zjavilo, ani zďaleka nepripomínalo malé sestričky

v Sofiiných detských knihách. Keď bola staršia, nemala rada bábiky ani hry na posedenie pri čaji či nové šaty. Vlastne vôbec nemala rada nové šaty a neznášala školu, ktorú Sofia, naopak, milovala. Od chvíle, ako prišla, bola Carmen večne nespokojná. Protestovala, keď išli von alebo sa vrátili domov, keď šla hore do izby alebo ju kúpali, umývali jej vlasy, vzali ju na hodiny plávania či k niekomu na návštevu, keď ju dali do kočíka aj keď ju z neho vybrali.

Sofia nikdy nevedela Carmen vysvetliť, že je omnoho jednoduchšie skrátka byť k ľuďom milý, či sa vám to páči, alebo nie, a nechať ich, nech sa na vás usmievajú, potľapkajú vás po vlasoch a dajú vám kek-sík. Sofii to pripadalo veľmi jasné. Lenže Carmen... bola ako malý špendlík pichajúci do Sofiinho chvíľkového pocitu samolúbosti. Zamračila sa. Veci sa očividne opäť skomplikovali, ako sa vyjadrila ich matka, čo vysvetľovalo, prečo sa Carmen nedostavila na narodeninovú oslavu jej dcéry a neobťažovala sa ani poslať jej pohľadnicu alebo zavolať, či aspoň jej nejako naznačiť, čo sa s ňou deje.

Nuž, nemalo zmysel rozčuľovať sa nad tým teraz. Sofia si uhladila obočie – až do pôrodu žiaden botox. Nebude si robiť starosti o Carmen, až kým nebude naozaj musieť.

Naposledy sa spokojne zadívala na svoj milovaný dom a za zvuku hlasného klopkania vykročila popri zamrznutých kalužiach do práce.

2. kapitola

„Sofia ma tam nechce.“

„Nonsens,“ klamala jej mama. „Ste len každá v inej životnej etape, to je všetko. A ranila si jej city s tou Pippinou oslavou.“

„Ranila som jej city?“ ohradila sa Carmen. „Sedím tu, nič sa ne-
deje, prišla som o prácu a zasa bývam vo svojej starej izbe, ale zdá sa,
že nezáleží na ničom inom ako na citoch milovanej Sofie.“

„Zlatko. Prosím ťa. Ani len narodeninovú pohľadnicu?“

„Nechce ma tam. Som iba jej čudácka malá sestra, ktorej musí
byť každému ľúto, ktorá ešte stále pracuje v obchode, čo už vlastne
ani nerobím, a ktorá ešte stále nie je vydatá a tehotná ako jej ostat-
né naduté kamarátky z mesta.“ Carmen si nemohla pomôcť a trocha
zveličovala.

„Je v poriadku, ak žiarliš,“ poznamenala mama, no hneď sa zatvá-
rila ustarostene, lebo si uvedomila, že povedala presne to, čo nemala.

„Nežiarlim! Kto by chcel byť po krk zahrabaný v starostlivosti
o deti?“ protestovala Carmen. „Len si myslím, že by ju to nemalo
tak štváť. Že by ju mali trápiť iné veci ako to, či som prišla na nejakú
hlúpu narodeninovú oslavu.“

„Ako to, či si jej jediná sestra nájde čas na svoju vlastnú rodinu?“

„Lenže to nie je moja rodina!“ podotkla Carmen. „A každú
chvíľu má niečo. Svadbu. Krstiny. Narodeninovú oslavu. Párty pred
narodením bábätka. Prosím ťa, Carmen, vzdaj sa všetkého svojho